

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ «POLITICUS»

ВСЕУКРАЇНСЬКА СТУДЕНТСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

**СУЧАСНІ ВИКЛИКИ
СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО
РОЗВИТКУ:
ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ ТА
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ВИМІРИ**

3 червня 2020р.

м. Одеса

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ

ДЕРЖАВНИЙ ЗАКЛАД
«ПІВДЕННОУКРАЇНСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ
ПЕДАГОГІЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ К. Д. УШИНСЬКОГО»
КАФЕДРА ПОЛІТИЧНИХ НАУК І ПРАВА
ЦЕНТР СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНИХ ДОСЛІДЖЕНЬ «POLITICUS

ВСЕУКРАЇНСЬКА СТУДЕНТСЬКА
НАУКОВО-ПРАКТИЧНА КОНФЕРЕНЦІЯ

**СУЧАСНІ ВИКЛИКИ
СОЦІАЛЬНО-ПОЛІТИЧНОГО
РОЗВИТКУ:
ПОЛІТИКО-ПРАВОВІ ТА
СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНІ ВИМІРИ**

3 червня 2020р.

м. Одеса

Рекомендовано до друку рішенням Вченої ради
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського» (протокол № 8
від 21. 05. 2020 р.)

Організаційний комітет конференції:

Наумкіна С. М. – доктор політичних наук, професор, завідувач кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Гедікова Н. П. – доктор політичних наук, професор, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Долженков О. Ф. – доктор політичних наук, доцент, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Музиченко Г. В. – доктор політичних наук, професор кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Ростецька С. І. – кандидат політичних наук, доцент, доцент кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Проноза І. І. – кандидат політичних наук, старший викладач кафедри політичних наук і права ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Жирков О. Г. – студент 4-го курсу спеціальності «Право» ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Мицко І. І. – студентка 3-го курсу спеціальності «Політологія» ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського»;

Сучасні виклики соціально - політичного розвитку:

С 91 **політико-правові та соціально-економічні виміри** : матеріали Всеукраїнської студентської науково-практичної конференції, м. Одеса, 3 червня 2020 року. Одеса : ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний університет імені К. Д. Ушинського», Центр соціально-політичних досліджень «Politicus», 2020. 143 с.

УДК 321(477)(063)

Визначаючи права людини, ми взяли визначення, надане підручником з теорії держави і права. Права людини – це основні можливості, необхідні для існування і розвитку особи, які визнаються універсальними, невід’ємними та рівними для кожного і мають гарантуватися державою в обсязі міжнародних стандартів [1, 297]. Сучасне законодавство неможливо уявити без принципів свободи, рівності, справедливості, а реалізація прав людини залишається головним критерієм при оцінці політики держави.

О. В. Скрипнюк у своїй статті дійшов висновку, що за реалізації принципу верховенства права існує лише один варіант політичного режиму: демократії [2, 40]. Він обґрунтував це тим, що право на владу є невід’ємним правом будь-якої людини. Дійсно, з усього різноманіття політичних організацій суспільства демократія найбільше наближає народ до влади, дає найбільший спектр можливостей в управлінні власною країною.

Конституція України, проголошуючи права людини найвищою цінністю, закріплює демократичний режим та виступає гарантом народу від посягань на їхні конституційні права. «Людина, її життя і здоров'я, честь і гідність, недоторканність і безпека визнаються в Україні найвищою соціальною цінністю» [3, 3]. Конституція однозначно говорить, що «державний захист прав і свобод людини і громадянина в Україні гарантується», не фіксуючи, про які права йдеться мова [4, 91-92]. Тобто як права людини, так і демократія лише закріплюються в конституціях, а за їх повну реалізацію та процеси вже відповідає держава в особі виборних органів.

Розглядаючи демократію як процес, це «сукупність дій соціальних факторів у політичній та соціальній сферах, спрямовану на здобуття чи втримання влади та втілення курсу демократичної політики» [5, 46]. Демократія це не лише наслідок верховенства права, демократія – ще й інструмент для знаходження балансу між виразами «народ для держави» та «держава для народу». Недарма більшість правових країн світу обрала демократію як орієнтир, критерії при встановленні державного ладу, устрою і т.д. Права і свободи людини та їх

народ є джерелом влади і лише він може впливати на політику держави.

Розмежування компетенції держави і суспільства, незалежність інститутів громадянського суспільства від держави в рамках своєї компетенції є обов'язковими атрибутами демократичної, громадянської, правової держави, що в своє чергу є критерієм цивілізованості будь-якого суспільства. Тому і співвідношення демократії та прав людини можна зробити, лише виокремлюючи тісні зв'язки між ними, а не якісь протиріччя.

Роблячи висновок, хотілося б наголосити, що права людини і демократія, як одні з головних здобутків людства, тісно поєднані між собою і не можуть існувати один без одного. Адже демократія випливає з прав людини, а права людини випливають саме з демократії.

Література

1. Теорія держави і права: підручник / за ред. О. В. Петришина ; НУ ЮАУ. Харків : Право, 2014. 368 с.
2. Скрипнюк О. В. Верховенство права і демократія: специфіка взаємозв'язку. Демократія та право: проблеми взаємовпливу і взаємозалежності : Матеріали міжнар. наук. конф. (26 жовт. 2007 р., м. Київ). - Х. : Право / АПрН України, Київ. регіон. центр АПрН України, 2008. С. 39-43.
3. Конституція України. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/254%D0%BA/96-%D0%B2%D1%804> . (Дата звернення: 21.03.20)
4. Основи демократії. Права людини та їх забезпечення в умовах суспільних змін: НАВЧ. ПОСІБ. Київ : Знання, 2006. 215 с.
5. Колодій А. Особливості перехідного періоду і вибір демократичних інститутів в Україні. Політичний процес в Україні: стан і перспективи розвитку. Збірка наукових праць. Львів, 1998. С. 44-55.
6. Добрянський С. П. Прогностичні аспекти розвитку прав людини. Демократія та право: проблеми взаємовпливу і взаємозалежності : Матеріали міжнар. наук. конф. (26 жовт. 2007 р., м. Київ). Х. : Право / АПрН України, Київ. регіон. центр АПрН України, 2008. С. 137-140

СУЧАСНИЙ ПОЛІТИЧНИЙ ПРОСТІР: ТЕНЦІЇ РОЗВИТКУ

Войтило В. О.

студентка 4 курсу спеціальності «Право»
ДЗ «Південноукраїнський національний педагогічний
університет імені К. Д. Ушинського»
м. Одеса, Україна

ІНТЕЛЕКТУАЛЬНИЙ КАПІТАЛ : ПОЛІТИКО- ЕКОНОМІЧНИЙ ВИМІР

Саме інтелектуальний капітал нації дедалі більше перетворюється на провідний чинник економічного зростання та міжнародного обміну, радикальних структурних зрушень, стає головним у визначенні ринкової вартості високотехнологічних компаній і формуванні високого рівня конкурентоспроможності. Все це дає підстави говорити про становлення у сучасному світі якісно нового типу економіки – економіки, яка ґрунтується на знаннях та використанні інтелекту. У цій економіці головну роль відіграє капітал, створений творчим використанням набутих знань.

Знання сьогодні стають головним джерелом досягнення високих соціально – економічних результатів. Знання – це передусім думки та досвід, підходи та ідеї стосовно того, як повинно бути організоване виробництво, яким повинен бути продукт, щоб задовольняти всі зростаючі потреби людини і т.д. Ці знання виявляються в навичках і вміннях людей, закріплюються у вигляді організаційної культури, брендів, патентів, ліцензій, організаційних структур, методів взаємодії підприємств та установ, тобто у вигляді інтелектуального капіталу.

З допомогою інтелектуального капіталу сучасна економіка стає більш інформаційно місткою, більш технологічною, більш інноваційною. Здатність економіки створювати й ефективно використовувати інтелектуальний капітал визначає економічну силу нації, її добробут. Відкритість суспільства для імпорту

різноманітних знань, ідей та інформації, здібність економіки продуктивно їх переробляти – ось від чого залежить успішний соціально – економічний розвиток. Інтелектуальний капітал треба розглядати як провідну конкурентну перевагу сучасного суспільства.

На середину 20 ст. цілісної концепції інтелектуального капіталу ще не було, та й не могло бути, оскільки умови для її розвитку сформувалися лише в другій половині минулого століття. Ці умови – об'єктивні процеси розвитку продуктивних сил в епоху науково-технічної революції, коли небачено зростають роль і значення в економіці людської особи, її рівня освіти, кваліфікації, інтелекту, компетентності, наукових знань.

Розглядаючи структуру інтелектуального капіталу, можна виділити такі групи, які найчастіше застосовують: людський, структурний (організаційний), споживчий. В роботі Інтелектуальний капітал Брукінг Є. виділив чотири складові. При цьому всі вони позначені як активи: ринкові, людські, інтелектуальна власність та інфраструктурні див. рис.

Як бачимо, загальним для всіх класифікацій є людський капітал (ресурс, актив). Його розглядають як якість, яка властива людям, як знання навички, творчі здібності, моральні цінності та культура праці, як носій ноу-хау, що важко не тільки скопіювати, а й передати. У контексті структури інтелектуального капіталу інтелектуальну власність розглядають як узаконений інструмент для захисту різних корпоративних актів. Використання категорії людського капіталу передбачає, що продуктивні здібності людини є її невідемним особистим надбанням і набувають форми капіталу внаслідок тривалого історичного розвитку суспільних відносин з приводу використання цих здібностей лише в певних умовах розвинутої ринкової економіки на сучасному етапі розвитку цивілізації.

Варто зазначити, що інтелектуальний потенціал повинен зростати прискорено. Відбуватиметься інтелектуалізація широких мас і в цих умовах формуватимуться видатні лідери, зростатиме їхня кількість. Сьогодні нам треба прискорити виявлення талановитих організаторів – лідерів для кожної галузі діяльності

людини. Тільки вони зможуть успішно розв'язувати назрілі гострі проблеми. Комплекс заходів виходу з кризи вимагає піднесення ролі демократичного устрою суспільства – найвищої форми організації його життя. Саме тут і складатимуться високоякісне виробництво і ринок.

Отже, нарощування інтелектуального капіталу нерозривно пов'язане з розвитком інтелекту нації – найдорожчого капіталу людства. Зможемо досягти успіху на цьому шляху – будемо серед розвинених країн, не зможемо – опинимося на узбіччі науково-технічного прогресу.

Література

1. Башнянин Г.І., Третяк Г.С. Ефективність дерегуляції економічних систем перехідного типу: методологічні проблеми метрологічного аналізу. – Львів: Видавництво Львівської комерційної академії, 2008. – 502 с.

2. Брукінг Е. Інтелектуальний капітал. – СПб.: Пітер, 2001. – 288 с.

3. Грішнова О. А. Інтелектуалізація праці: українські проблеми на тлі світових тенденцій // Україна: аспекти праці. – 2000. – №7. – С. 24 - 27.

4. Грішнова О. А. Людський капітал формування в системі освіти і професійної підготовки. – К.:Знання, 2001. – 255 с.

5. Давиденко Т. Інтелектуальний капітал як головна продуктивна сила суспільства // Інтелектуальна власність.- 2004. - №8. – С. 3 - 5.